

Upplands Väsby kommun

Stöd & Process
Sofia Gullberg
☎ 08-590 974 79
Fax 08-590 733 40
Sofia.gullberg@upplandsvasby.se

Styrdokument, policy
2015-11-06

Dnr
KS/2013:346

Policy för arbetet med nationella minoriteter i Upplands Väsby kommun

Nivå: Kommungemensamt styrdokument
Antagen: Kommunfullmäktige den 25 november 2013 § 161
Reviderad: Kommunfullmäktige den 14 december 2015 § 217
Giltig t.o.m: Den 31 december 2019
Ansvarig ägare: Utvecklingsdirektör

Bakgrund och syfte

Den 1 januari 2010 trädde lagen om de nationella minoriteterna och minoritetsspråk (2009:724) i kraft i Sverige. Lagens tre grundskyddsparagrafer ger de nationella minoriteterna rätt till information, skydd av kultur och språk och rätt till delaktighet och inflytande. Sedan 1 januari 2010 tillhör Upplands Väsby det finska förvaltningsområdet, som ställer särskilda krav och åtaganden på kommunen vad gäller det finska språket.

De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (som även är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Två villkor måste uppfyllas för att ett språk ska få ställning som nationellt minoritetsspråk. Det ska vara ett språk och inte en dialekt. Det ska ha talats kontinuerligt i Sverige i minst tre generationer eller ungefär hundra år. I praktiken finns också ett tredje villkor, nämligen att språkets talare själva önskar att språket ska få ställning som nationellt minoritetsspråk.

Minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Att stärka skyddet av de nationella minoriteterna är en del av Sveriges arbete med att värna om de mänskliga rättigheterna.

Regeringens strategi för de nationella minoriteterna, "Från erkännande till egenmakt", trädde i kraft 1 januari 2010. År 2012 antog regeringen "en strategi för romsk inkludering 2012-2032".

Syftet med en minoritetspolicy är att ange Upplands Väsby's förhållningssätt vad gäller arbetet med de nationella minoriteter och minoritetsspråk i kommunen. Upplands Väsby ska inta en aktiv roll i arbetet med att öka användningen av minoritetsspråk, synliggöra de olika kulturerna samt stärka minoritetsspråkens status och minoriteternas inflytande i samhället. Upplands Väsby ska verka för att motverka diskriminering på grund av etnisk tillhörighet.

Minoritetsspråksarbetet och användningen av minoritetsspråken ska utgöra en naturlig del i kommunens dagliga verksamhet.

Policyn ska tillämpas av samtliga styrelser, nämnder, utskott och dess kontor i kommunen.

Definitioner

Sveriges nationella minoriteter är samer, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar och de erkända minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli, romani chib respektive jiddisch.

Varje enskild individ avgör själv om han eller hon anser sig tillhöra en nationell minoritet och om han eller hon vill göra anspråk på det skydd och stöd som samhället erbjuder minoriteten. Tillhörigheten baseras således på individuell självidentifikation och etnisk förankring i gruppen.

Policyns koppling till kommunens fyra perspektiv och kommunfullmäktiges övergripande mål

Kommunfullmäktige anger inriktningen för all kommunalt finansierad verksamhet i övergripande mål med utgångspunkt från politisk vision och program. Målen utgår från fyra perspektiv: kund, samhälle & miljö, medarbetare och ekonomi.

Minoritetspolicyn/Policyn för nationella minoriteter har en koppling till samtliga fyra perspektiv, med en tyngdpunkt mot följande kommunfullmäktigemål:

- Kommunkoncernen och dess samarbetspartners ska vara attraktiva arbetsgivare med stolta medarbetare samt präglas av hög kompetens och ett gott bemötande.
 - Om man så önskar, ska finsktalande personer få service på finska när de är i kontakt med kommunen. Om det finns personal i kommunen som behärskar något av de övriga nationella minoritetsspråken, ska invånarna ha möjlighet att få service på det språket. Kommunen ska värna och tillvarata medarbetarnas språkkunskaper. Invånare som tillhör en nationell minoritetsgrupp har även rätt till samråd med kommunen ifall de önskar det.
- Kommunen ska, oavsett regi, säkerställa en likvärdig skola med demokratiska värderingar och höga kunskapsresultat, vilket ska leda till fortsatta studier, livslångt lärande och framtida arbete.
 - Kommunen ska erbjuda finskspråkig förskola samt modersmålsundervisning på samtliga nationella språk ifall en invånare önskar det.
- Kommunen ska verka för ett socialt hållbart samhälle där trygghet samt goda uppväxt- och levnadsförhållanden för alla ger förutsättningar för en god hälsa och ett gott liv.
 - Kommunen ska ta tillvara de olika nationella minoriteternas kulturella arv och erbjuda finskspråkig äldreomsorg ifall en invånare önskar det.
- Genom en hållbar tillväxt ska fler människor vilja bo, verka och utvecklas i kommunen.
 - Upplands Väsby tillvaratar alla olika grupper i samhället som leder till att invånarna värnar mer om sitt samhälle, boplats och kommun.
- Medborgare och kunder ska uppleva att de tjänster kommunen finansierar har hög kvalitet.
 - Kommunalt finansierade tjänster håller hög kvalitet om de erbjuder barn- och äldreomsorg på finska och modersmålsundervisning för de nationella minoriteterna. Detta kan i längden förebygga socioekonomiska problem i kommunen. Det är positivt att invånare fortsätter att bo kvar i kommunen.

Mål för policyn för nationella minoriteter

Målet utifrån minoritetspolicyn är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Alla ska ha likvärdiga möjligheter att delta i samhällslivet.

De nationella minoriteternas språk och kulturer ska skyddas och främjas. Personer som tillhör nationella minoriteter ska kunna tillägna sig och använda sitt modersmål och utveckla en egen kulturell identitet.

Upplands Väsby kommun ska sprida kunskap och kännedom om nationella minoriteter och deras rättigheter hos allmänheten och kommunens personal.

Så här ska vi arbeta för att uppnå målen

Målen utgår ifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

Information och gott bemötande

Upplands Väsby kommun ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt lag. Detta sker bland annat genom kommunens samtliga informationskanaler som till exempel kommunens hemsida. Informationsblad med information om minoritetslagen, broschyrer och affischer som berör de nationella minoriteterna ska finnas tillgängliga på berörda språk.

Invånaren ska känna sig väl bemött och respekterad vid kontakten med kommunen. Kommunens personal ska ha kunskap om de minoritetsspråktalandes rättigheter samt kommunens skyldigheter. Kommunens kontaktcenter Väsby Direkt ska ha aktuell information om personal i kommunen som behärskar minoritetsspråken för att kunna erbjuda invånarna i kommunen den service de har rätt till.

Invånarna ska, om de så önskar, bli bemötta på finska i sina kontakter med kommunen. Om det finns personal som behärskar meänkieli eller samiska, ska invånarna även kunna bli bemötta på dessa språk. Kommunen ska informera invånarna om rättigheterna att antingen skriftligen eller muntligen kunna bli bemötta på sitt minoritetsspråk. När språket blir synligt gynnar det bevarandet och revitaliseringen av språket och kan leda till att minoritetsspråken börjar användas inom fler områden.

Kommunen bör även vid rekrytering lyfta fram behovet av finskspråkiga medarbetare.

Inflytande och delaktighet

Upplands Väsby kommun ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna. Samråd ska ske med de nationella minoriteter som önskar det. Minoriteterna ska ges ett reellt inflytande över frågor som berör

dem. Särskilt viktiga frågor är förskoleverksamhet, äldreomsorg och kulturverksamhet.

Främjande av den egna kulturen

Upplands Väsby kommun ska främja minoriteternas särskilda rätt till att kunna behålla och utveckla sitt eget minoritetsspråk och sin egen minoritetskultur. Även i FN:s konvention om barnets rättigheter – barnkonventionen - artikel 30 slår FN fast att barn som tillhör en minoritet ska ha rätt till sitt kulturliv, religion och språk. I bibliotekslagen (2013:801) anges i 5 § att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna. Insatser som främjar den kulturella verksamheten utgör en av de viktigaste delarna för att gynna minoritetskulturerna. Verksamheterna ska i sitt arbete ta detta i beaktande.

Rätt till förskola och modersmålsundervisning på minoritetsspråk

Alla vårdnadshavare som begär hela eller delar av förskoleverksamhet för sitt barn på finska ska kunna få det. Kommunen ser till att förskoleverksamhet på finska erbjuds till de som önskar det och informerar om detta på lämpligt vis.

Enligt Skolverkets läroplan för förskolan ska barn som tillhör de nationella minoriteterna få möjlighet att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Enligt språklagen (2009:600) 4 § har det allmänna ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoritetsspråken, och barns utveckling av en kulturell identitet och användningen av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

När det gäller modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken har kommunen skyldighet enligt 10 kap. 7 § skollagen (2010:800) för grundskolor och 15 kap. 19 § skollagen (2010:800) för gymnasieskolor att anordna modersmålsundervisning. Modersmål i grundskolan ska erbjudas i minoritetsspråken även om eleven inte har grundläggande kunskaper i språket. I gymnasiet ska modersmål erbjudas den som har goda kunskaper i språket.

Kommunen uppmuntrar alla kommunalt finansierade utförare att beakta detta i sin årliga verksamhetsplanering och tillgodose undervisningsbehoven.

Rätt till äldreomsorg på minoritetsspråket finska

Invånarna har, om de så önskar, rätt att få äldreomsorg helt eller delvis på finska. Om det finns personal som behärskar meänkieli eller samiska, har invånarna rätt att få äldreomsorg helt eller delvis även på det språket. Kommunen ska erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska. Finns det personal som behärskar meänkieli eller samiska ska kommunen även erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på det språket. Den som bedriver kommunalt finansierad äldreomsorg ska enligt socialtjänstlagen (2009:726), 5 kapitel 6 § verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor.

Roller och ansvar

Minoritetspolicyn är ett kommungemensamt styrdokument. Det innebär att alla ska arbeta efter policyn.

Kommunfullmäktige fastställer minoritetspolicyn.

Samtliga nämnder och utskott ansvarar för att minoritetspolicyn efterlevs och följs upp. Ansvaret för att förverkliga policyn ska vara en del av den ordinarie verksamheten i samtliga styrelser, nämnder, utskott och dess kontor.

Samtliga kommunalt finansierade utförare ansvarar för att minoritetspolicyn är väl förankrad i sin organisation.

Ansvarig för minoritetspolicyn

Kommunens utvecklingsdirektör ansvarar för att policyn är aktuell, känd och finns tillgänglig på den interna och externa webbplatsen. Utvecklingsdirektören ansvarar också för framtagande och uppdatering av policyn. Utvecklingsdirektören ansvarar även för det övergripande och samordnande arbetet vad gäller arbetet med de nationella minoriteterna.

Respektive verksamhetschef är ansvarig för att styrdokumentets innehåll är känt bland medarbetarna, efterlevs och följs upp.

Relaterade dokument

Upplands Väsby kommuns likabehandlingspolicy
Upplands Väsby kommuns personalstrategi
Upplands Väsby kvalitetspolicy
Strategi för ett jämställt Upplands Väsby
Barnchecklistan i Upplands Väsby kommun
Nationella minoriteter i förskola och skola (Skolverket)
Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)
Skollag (2010:800)
Bibliotekslag (2013:801)
Socialtjänstlag (2009:726)
Språklag (2009:600)
FN:s konvention om barnets rättigheter
FN:s deklaration om urfolkens rättigheter
Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter
Europarådets stadga om landsdels- eller minoritetsspråk